

Тарих ғылымдарының докторы, профессор
Алдабек Нұржамал Әбдіразаққызының 70 жылдық мерейтойына
және әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 90 жылдығына арналған

**«ШЫҒЫС ЕЛДЕРІ ДАМУЫНЫҢ
ПРАГМАТИКАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕСІ»**

атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция

ЖИНАҒЫ

СБОРНИК

международной научно-практической конференции

**«ПРАГМАТИЧЕСКИЙ ОПЫТ
РАЗВИТИЯ СТРАН ВОСТОКА»**

посвященной 70-летию юбилею доктора исторических наук,

профессора Алдабек Нуржамал Абдразаковны

и 90-летию КазНУ имени аль-Фараби

MATERIALS

of International Scientific and Practical conference

**«PRAGMATIC EXPERIENCE OF EASTERN
COUNTRIES DEVELOPMENT»**

dedicated to the 70th Anniversary of the Doctor of Historical Sciences,

Professor Aldabek Nurzhamal Abdrazakkyzy

and dedicated to the 90th Anniversary

of the Al-Farabi Kazakh National University

Алматы, 2024

**«ШЫҒЫС ЕЛДЕРІ ДАМУЫНЫҢ ПРАГМАТИКАЛЫҚ
ТӘЖІРИБЕСІ»**

тарих ғылымдарының докторы, профессор Алдабек Нұржамал
Әбдіразаққызының 70 жылдық мерейтойына және әл-Фараби атындағы
ҚазҰУ-дың 90 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференция материалдары
29 қараша 2024 жыл
Алматы

«ПРАГМАТИЧЕСКИЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ СТРАН ВОСТОКА»

Материалы международной научно-практической конференции посвященной
70-летнему юбилею доктора исторических наук, профессора
Алдабек Нуржамал Абдразаковны
и 90-летию КазНУ имени аль-Фараби.
29 ноября 2024 год
Алматы

**«PRAGMATIC EXPERIENCE OF EASTERN COUNTRIES
DEVELOPMENT»**

Proceedings of the international Scientific conference dedicated to the 70th
Anniversary of Doctor of Historical Sciences, Professor Aldabek Nurzhamal
and the 90th Anniversary of al-Farabi Kazakh National University.
29 November 2024
Almaty

УДК 94 (5)
ББК 63.3
Ш97

Жалпы редакциясын басқарған: Түймебаев Ж.Қ. - әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Басқарма төрағасы-Ректоры

Жауапты редактор: Ем Н.Б. – Шығыстану факультетінің деканы, тарих ғылымдарының кандидаты, доцент
Құрастырып, баспаға әзірлеген: Асыл М.Б., Түргенбай А.А., Нуржаева А.М.

«**ШЫҒЫС ЕЛДЕРІ ДАМУЫНЫҢ ПРАГМАТИКАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕСІ**» тарих ғылымдарының докторы, профессор Алдабек Нұржамал Әбдіразаққызының 70 жылдық мерейтойына және әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 90 жылдығына арналған халықаралық ғылыми конференция материалдары, 29 қараша 2024 жыл. – Алматы: Қазақ университеті, 2024. – бет саны 366 – қазақ, орыс, ағылшын, қытай тілдерінде.

ISBN 978-601-04-6843-6

«**Шығыс елдері дамуының прагматикалық тәжірибесі**» тақырыбындағы халықаралық ғылыми конференция материалдарының жинағы Шығыс елдерінің тарихы, саясаты, тілі және мәдениеті саласына қызығушылық танытатын зерттеушілерге, оқытушыларға, білім алушылар мен жас мамандарға арналған. Конференция тарих ғылымдарының докторы, профессор Алдабек Нұржамал Әбдіразаққызының 70 жылдық мерейтойына және әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің 90 жылдығына орайластырылған. Конференция Шығыс елдерінің әлеуметтік-экономикалық және мәдени даму тәжірибесін, олардың қазіргі заманғы жаһандық процестердегі рөлін, сондай-ақ жаһандану жағдайындағы одан арғы өзара іс-қимыл перспективаларын талқылауға және талдауға бірегей мүмкіндік берді. Конференцияға ұсынылған баяндамалар мен зерттеулер Шығыстың қазіргі даму үрдістерін түсінуге маңызды үлес қосады және өзекті проблемаларды шешудің жаңа тәсілдерін ұсынады. Халықаралық конференция ҚР ҒЖБМ ҒҚ «Шығыс елдері дамуының конфуцийлік моделінің прагматикалық тәжірибесі: Қытай, Жапония, Сингапур, Оңтүстік Корея» (AP19677768) ғылыми жобасы аясында өткізілді.

Сборник материалов международной научной конференции на тему «**Прагматический опыт развития стран Востока**» предназначен для исследователей, преподавателей, обучающихся и молодых специалистов, заинтересованных в области истории, политики, языка и культуры стран Востока. Конференция приурочена к знаменательным событиям — 70-летию юбилею доктора исторических наук, профессора Алдабек Нуржамал Абдразақовны, а также 90-летию Казахского национального университета имени аль-Фараби. Конференция предоставила уникальную возможность обсудить и проанализировать опыт социально-экономического и культурного развития стран Востока, их роль в современных глобальных процессах, а также перспективы дальнейшего взаимодействия в условиях глобализации. Представленные на конференции доклады и исследования внесут важный вклад в осмысление современных тенденций развития Востока и предложат новые подходы к решению актуальных проблем. Международная конференция проводилась в рамках ГФ МНВО РК по научному проекту «Прагматический опыт конфуцианской модели развития стран Востока: Китай, Япония, Сингапур, Южная Корея» (AP19677768).

The collection of materials of the international scientific conference on the topic «**Pragmatic experience of Eastern countries development**» is intended for researchers, teachers, students and young specialists interested in the field of history, politics, language and culture of the countries of the East. The conference is dedicated to the significant events - the 70th anniversary of Doctor of Historical Sciences, Professor Aldabek Nurzhama, as well as the 90th anniversary of the al-Farabi Kazakh National University. The conference provided a unique opportunity to discuss and analyse the experience of socio-economic and cultural development of the countries of the East, their role in modern global processes, as well as the prospects for further interaction in the context of globalisation. The reports and studies presented at the conference will make an important contribution to the comprehension of modern trends in the development of the East and offer new approaches to solving urgent problems. The international conference was held within the framework of the research project “Pragmatic Experience of the Confucian Model of Development in Eastern Countries: China, Japan, Singapore, South Korea” funded by the Science Committee of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan (Grant No. AP19677768).

© әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, 2024
© Казахский национальный университет имени аль-Фараби, 2024
© al-Farabi Kazakh National University, 2024

**МАЗМУНЫ
СОДЕРЖАНИЕ
CONTENT**

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗҰУ РЕКТОРЫ Ж.Қ. ТҮЙМЕБАЕВТЫҢ ҚҰТТЫҚТАУ СӨЗІ.....	3
<i>1 СЕКЦИЯ/ SECTION 1</i>	
<i>МОДЕРНИЗАЦИЯ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН МҮМКІНШІЛІКТЕРІ: ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕГІ ШЫҒЫС СТРАТЕГИЯЛАРЫ</i>	
<i>ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ МОДЕРНИЗАЦИИ: ВОСТОЧНЫЕ СТРАТЕГИИ В ФОКУСЕ СОВРЕМЕННОЙ РЕАЛЬНОСТИ</i>	
<i>PROBLEMS AND OPPORTUNITIES OF MODERNISATION: STRATEGIES OF THE EAST AT THE PRESENT STAGE</i>	
KONDAPALLI S. CHINESE-STYLE MODERNIZATION – CONCEPTUAL UNDERSTANDINGS AND DYNAMICS.....	5
НАДИРОВА Г.Е. СОЦИАЛЬНЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ГЕНДЕРНОГО НЕРАВНОПРАВИА.....	13
ШАКИВА F. A GEOGRAPHICAL AND HISTORICAL STUDY OF THE ANCIENT CITY OF KHOTAN BASED ON IRANIAN-ISLAMIC RESOURCES.	16
ZHUMATAY G. CHINA’S STRATEGY FOR CENTRAL ASIA IN THE CONTEXT OF MODERNIZATION OF XINJINA.....	22
CHU YOUNGMIN, BELYALOVA A. THE PRAGMATIC EXPERIENCE OF THE CONFUCIAN MODEL OF SOUTH KOREA’S DEVELOPMENT.....	26
АЛДАБЕК Н.Ә., МАХМУДОВА А.К. ҚЫТАЙДЫҢ САЯСИ МӘДЕНИЕТІНІҢ ТАРИХИ ДАМУЫ МЕН ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	32
YOUSEFIAN A. THE GLOBAL DIGITAL ORDER AND THE OPPORTUNITIES FOR ASIA TO BRING BALANCE BETWEEN THE EAST AND THE WEST.....	36
ГУСЕЙНОВ Э. А. ТЕХНИЧЕСКАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ КИТАЯ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА СОТРУДНИЧЕСТВО СО СТРАНАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ В СФЕРЕ РЕДКОЗЕМЕЛЬНЫХ МЕТАЛЛОВ И ЗЕЛЁНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	41
МҰҚАМЕТХАНҰЛЫ Н. МАО МЕН ЛЮ-ДЫҢ ТАПТЫҚ КҮРЕС КӨЗҚАРАСТАРЫ ЖӨНІНДЕ.....	46
SINYING WU, YINGHAN XU, ATSUSHI SAITO, ATSUSHI OGINARA FAMILY ROLES IN DECISION-MAKING WITHIN PALLIATIVE CARE AMONG THE EAST ASIA.....	51
АЗМҰХАНОВА А.М. НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ИЗУЧЕНИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ЭЛИТЫ В МОДЕРНИЗАЦИИ СТРАН ВОСТОКА.....	53
ТЛИА YIN NOR. GAINING GROUND.....	58
АХМЕТОВ К.Р. ПРОБЛЕМЫ И ВОЗМОЖНОСТИ МОДЕРНИЗАЦИИ ТРАДИЦИОННЫХ ОБЩЕСТВ ВОСТОКА: КЕЙСЫ КИТАЯ И САУДОВСКОЙ АРАВИИ.	66
САПАНОВ С.Ж. ИСТОРИЯ СПОРНЫХ ТЕРРИТОРИИ МЕЖДУ КАЗАХСТАНОМ И КИТАЕМ: ИСТОКИ И ПРИЧИНЫ ВОЗНИКНОВЕНИЯ.....	72
MAO JIANPING A CHINESE MODERNIZATION: WHEN CARE ETHICS ENCOUNTERS POVERTY ALLEVIATION.....	82
БАЙДАРОВ Е.У., УЛАНОВА Д.Е. АНАЛИЗ КОНЦЕПЦИИ СООБЩЕСТВА ЕДИНОЙ СУДЬБЫ «КИТАЙ – ЦЕНТРАЛЬНАЯ АЗИЯ».....	86
ОМАРОВА М.А. ҚЫТАЙДЫҢ ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ САЯСАТЫН ТАЛДАУ ӘДІСТЕРІ.....	95
БАТЫРХАН Б.Ш., РАХИМОВА Қ.Д. ИРАНДЫҚ МОДЕРНИЗАЦИЯ ЖӘНЕ ЗИЯЛЫЛАР.....	101
КЕРИМБАЕВ Е.А. КОНФУЦИЙ ИНСТИТУТТАРЫНЫҢ СЫН-ҚАТЕРГЕ ҰШЫРАУЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ.....	108
МЕН Д.В., ХАМИТОВА Н. РЕАЛИЗАЦИЯ ЦИФРОВЫХ КУЛЬТУРНЫХ ПРОЕКТОВ КАК НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ КУЛЬТУРНОЙ ПОЛИТИКИ ЮЖНОЙ КОРЕИ.....	116

МУРАТБЕКОВА А.М., ҚАЙПОЛЛА Қ. ЖАҒАНДЫҚ ОҢТҮСТІКТІҢ ГЕОСАЯСИ ҮРДІСТЕРДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ РӨЛІ.....	121
АШИНОВА Ж.Е., ҚУАТОВА Х.Р. ЖАПОНИЯДАҒЫ ЦИФРЛЫҚ ҚОҒАМ ҚҰРУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	125
АСЫЛ М. ҚХР-ДЫҢ МОДЕРНИЗАЦИЯСЫНДАҒЫ НОРМАТИВТІ-ПРАГМАТИКАЛЫҚ СИНТЕЗ ТӘЖІРИБЕСІ: «СЯОКАН» ҚОҒАМЫ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫ	129
ҚАРАЖАНОВА Ж.Қ. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ СУ МӘСЕЛЕСІН ШЕШУДЕГІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫНЫҢ ӨЗЕКТІ ТҮСТАРЫ.....	133
АРЫКУЛОВ А.А. ДЕМОГРАФИЯ ЖӘНЕ КӨШІ-ҚОН: ҚЫТАЙДА КӨШІ-ҚОН ҮДЕРІСІН ҚҰҚЫҚТЫҚ РЕТТЕУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	138
БАЗАРКУЛОВА Б. ИРАН ИСЛАМ РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ СЫРТҚЫ САЯСАТЫНДАҒЫ МӘДЕНИЕТТІҢ РӨЛІ.....	142
БЕЙСЕНБАЕВ О. ҚХР СЫРТҚЫ САЯСИ БАСТАМАЛАРЫНЫҢ ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ САЯСИ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ КОНФИГУРАЦИЯҒА ЫҚПАЛЫ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН.....	146
ГАБДУЛЛИН К.Т. РЕЛИГИОЗНАЯ СИТУАЦИЯ В ИНДИЙСКОМ ШТАТЕ ПЕНДЖАБ.....	155
НУРЖАЕВА А. КОНФУЦИАНСТВО И СОХРАНЕНИЕ КУЛЬТУРНЫХ ТРАДИЦИЙ В КИТАЕ.....	160
MOSHKAL M. SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND MODERNIZATION: JAPAN'S EXPERIENCE IN WASTE MANAGEMENT	166
СЕРИККАЛИЕВА А.Е. ОЦЕНКА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ И ПРОБЛЕМЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МЕЖДУНАРОДНОГО ЦЕНТРА ПРИГРАНИЧНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА «ХОРГОС»	170
САУДАНБЕКОВА Ш. Т., АЛПЫСБАЙ Д. Т. ЖАПОНИЯНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІ АРҚЫЛЫ ҚАЗАҚСТАН ҮШІН АШЫЛАТЫН МҮМКІНДІКТЕР	180
ТҮРГЕНБАЙ А.А. ҚХР-ДАҒЫ ОТБАСЫЛЫҚ-НЕКЕЛІК ҚАТЫНАСТАРДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ МЕН ДАМУЫ	186
ИСМАИЛОВА С.Ж. МОДЕЛЬ И СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО БРЕНДИНГА В ЮЖНОЙ КОРЕЕ.....	191
АШИНОВА Ж.Е., НУРСЕЙТОВА Л. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЖАПОНИЯНЫҢ СЫРТҚЫ САЯСИ БАСТАМАЛАРЫ.....	195
ИСКАКОВА З. «АШЫҚТЫҚ ЖӘНЕ РЕФОРМАЛАР» САЯСАТЫНАН КЕЙІНГІ ҚЫТАЙДЫҢ ДАМУЫНЫҢ МӘДЕНИ НЕГІЗДЕРІ.....	200
ТУРСЫНОВА М.Е. ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ КИТАЯ.....	204

2 СЕКЦИЯ/ SECTION 2

ДАМУДЫҢ МӘДЕНИ НЕГІЗДЕРІ: ШЫҒЫСТЫҢ ГУМАНИТАРЛЫҚ БІЛІМІ МЕН ЗИЯТКЕРЛІК ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ

КУЛЬТУРНЫЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ: ГУМАНИТАРНЫЕ ЗНАНИЯ И ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ ЦЕННОСТИ ВОСТОКА

CULTURAL BASES OF DEVELOPMENT: HUMANITARIAN KNOWLEDGE AND INTELLECTUAL VALUES OF THE EAST

SHABAN A. SOME DISTINGUISHING FEATURES OF EASTERN CULTURES.....	210
NINOMIYA T., BOLATBEK B. HALAL TRENDS IN JAPAN AND KAZAKHSTAN: DIFFERENCES IN INTERPRETATION OF THE QUR'AN IN THE TWO COUNTRIES.....	215
ТОЙБОЛ Қ., БАТАЕВА А. А. ҚЫТАЙ ЛИНГВИСТИКАСЫНЫҢ БАСҚА ТІЛДЕРМЕН БАЙЛАНЫСЫ ЖӘНЕ ДАМУЫ.....	220
АЛДАБЕК Н.Ә., АШИНОВА Ж. Е. ЖАПОНИЯДАҒЫ КОНФУЦИЙШІЛДІК: ТАРАЛУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ШЕТЕЛДІК ТАРИХНАМАДА ЗЕРТТЕЛУІ.....	227
DAULET F.N. CONCEPT "DESTINY" IN CHINESE AND KAZAKH	

LINGUACULTURES.....	231
周金声, АЛИХАНКЫЗЫ Г. 初级综合汉语字词本位语用教学新探—把准中文形音义的命脉.....	242
ИСАЕВ А. У., НҮРТАЙ А. МО ЯННЫҢ «БАҚА» ШЫҒАРМАСЫНДАҒЫ ӨМІР МЕН САЯСАТТЫҢ КҮРДЕЛШЛІГІ.....	250
АБДЫРАКЫН Н. ЖИЯ ПЫҢАУДЫҢ «АЗҒЫНДАҒАН ШАҺАР» РОМАНЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІГІ.....	254
ДОСЫМБЕКОВА Р., ИБРАИМОВА А. ҚЫТАЙ МӘДЕНИЕТІНДЕГІ ДӘСТҮРЛІ НАНЫМ-СЕНІМДЕРДІҢ ТІЛДІК БЕЙНЕСІ.....	262
ЖАҚАН М. ШЫҒЫСТЫҢ ЗИЯТКЕРЛІК ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ: ИБН СИНА ЖӘНЕ ОНЫҢ НЕГІЗГІ ФӘЛСАФАЛЫҚ ИДЕЯЛАРЫ.....	268
ҚҰДАЙБЕРГЕНОВА Г. Қ. МАСНАВИ-ЙЕ МАНАВИ ШЫҒАРМАСЫНДАҒЫ АДАМНЫҢ ӨЗІН-ӨЗІ ТАҢУ ІЛІМІ.....	273
САФОНКИНА О. С., ШАЛЯГИНА А. О. МЕТОДЫ И ТЕХНИКИ ОБУЧЕНИЯ БОЛЬШИМ ГРУППАМ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ КИТАЯ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ.....	279
АКНМЕТБЕК G., МҮЛТҮКБАУ Z. A. FEATURES OF THE CONVERSATIONAL STYLE IN THE CHINESE LANGUAGE.....	284
САДЫҚОВА Р. ИРАНДЫҚТАРДЫҢ СӨЙЛЕУ ЭТИКЕТІНДЕГІ ТААРОФТЫҢ РӨЛІ.....	289
МҰСТАФАҰЛЫ С. ТІЛДІК ЖАҒДАЙ ЖӘНЕ ҚЫТАЙ ҚАЗАҚ ТІЛДЕРІНІҢ БАЙЛАНЫСТАРЫ (20 ҒАСЫРДЫҢ АЛҒАШҚЫ ЖАРТЫСЫ).....	297
ҚОЙБАҚОВА А.С. , ҚАЛИБЕКҰЛЫ Т. ҚЫТАЙ ТЕРРИТОРИЯСЫНДАҒЫ ТҮРКІ ТОПОНИМДЕРІНІҢ ҚЫТАЙ ТІЛІНЕ АУДАРЫЛУЫ МЕН ТРАНСКРИПЦИЯЛАНУЫ.....	301
АХМЕТБЕК Г., МАЙБАС Ә. Т. ҚЫТАЙ ТІЛІНДЕГІ СЕБЕП-САЛДАР ҚҰРМАЛАС СӨЙЛЕМДЕР.....	306
ТУРЕГЕЛЬДИЕВА А.С., АШИРБАЕВ Ш. ҰЛТТЫҚ ТӘРБИЕ НЕГІЗДЕРІ: БАТЫС ПЕН ШЫҒЫС КӨЗҚАРАСТАРЫ.....	309
НАЗАРОВА К. Б., ОРЫНБАСАР А. Ә. ЭТНИКАЛЫҚ ТОПТАР МӘДЕНИЕТІ АРҚЫЛЫ ҚЫТАЙДЫҢ ЗАМАНАУИ ӨРКЕНИЕТІНІҢ ТҮРЛЕНУІ	313
ОРАЗАҚЫНҚЫЗЫ Ф., ПАК Р. PHONETIC BORROWINGS FROM THE CHINESE LANGUAGE IN THE KAZAKH LANGUAGE	316
ИСАЕВ А. У., АБДУЛЛИНА А. Р. СЛОЖНОСТИ ПЕРЕВОДА И СОХРАНЕНИЕ КУЛЬТУРНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ: ПРИМЕР ПЕРЕВОДА РОМАНА «有生» ХУ СЮЭВЭНА НА АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК.....	320
ДОСЫМБЕКОВА Р., МЕТТИБАЕВА С. ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЙ КОНЦЕПТ ИНВЕКТИВНОЙ ЛЕКСИКИ.....	323
ОРАЗБАЕВА М. Қ. ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ТҮРІК ТІЛДЕРІНДЕГІ ФРАЗЕОЛОГИЯЛЫҚ БІРЛІКТЕРДІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	330
МУНАТАЙ К. AN EXPLORATION OF SOCIAL VALUES IN CHINESE INTERNET SLANG BASED ON DISCOURSE ANALYSIS.....	333
ИСАЕВ А. У., ҚАЛЕКЕНОВА Ж. Қ. ПРОИЗВЕДЕНИЕ «КЛАССНЫЙ РУКОВОДИТЕЛЬ» ЛЮ СИНЬБУ: ОТРАЖЕНИЕ ТРАВМ И ПОИСКИ ИДЕНТИЧНОСТИ В «ЛИТЕРАТУРЕ ШРАМОВ»	338
ШАРЫПҚАЗЫ Н. ҚЫТАЙ ТІЛІНДЕГІ ЗАҢ САЛАСЫНА БАЙЛАНЫСТЫ ТЕРМИНДЕР МЕН ҚҰЖАТТАРДЫ АУДАРУ МӘСЕЛЕСІ.....	342
САПАРБАЕВА Н.Б., ВАН ЛИНЛИН. РОЛЬ ЗООНИМОВ В ПОВСЕДНЕВНОЙ ЖИЗНИ ЛЮДЕЙ.....	350
АШИМБАЕВА А. ШЫҢЖАНДАҒЫ ҚАЗАҚТАР ҚОНЫСТАНҒАН ЕЛДІ МЕКЕН АТАУЛАРЫ.....	353
ВАНЕНАЕР D., SADENOVA A. CHINESE INTERNET SLANG: STRUCTURE, SEMANTICS AND PROBLEMS OF TRANSLATION INTO KAZAKH	

преподавания иностранных языков. — Чебоксары: Чувашский государственный педагогический университет им. И.Я. Яковлева, 2023. — С. 288-293.

16. Язовских, Е. В. Минусы школьного образования в КНР глазами китайских студентов / Е. В. Язовских [Текст] // Актуальные вопросы межкультурной коммуникации и лингводидактики. — Чебоксары: Чувашский государственный педагогический университет им. И.Я. Яковлева, 2021. — С. 36-41.

FEATURES OF THE CONVERSATIONAL STYLE IN THE CHINESE LANGUAGE

Akhmetbek Gulzhan

Candidate of historical sciences, acting associate professor, Eurasian National University named after L.N. Gumilyov, Astana

E-mail: akhmetbek.gulzhan@gmail.com

Mylytkbay Zhanerke Akberdikyzy

2nd year master's student, Eurasian National University named after L.N. Gumilyov, Astana

E-mail: zmylytkbai.02@gmail.com

Abstract: Chinese is the native language of the Chinese people and one of the most widely spoken languages in the world. It is used in various fields, such as daily life, business exchanges, academic research, and cultural heritage. Spoken Chinese is a direct and friendly form of communication that has always been a popular topic of study in linguistics. This article aims to explore the unique characteristics of spoken Chinese by examining its linguistic, cultural, and social aspects. It will analyze specific features such as non-verbal communication, polite structures of spoken Chinese, and idiomatic expressions used in spoken Chinese.

Keywords: Chinese spoken language, conversational style, idioms, proverbs, modal particles

Қытай тілі ауызекі сөйлеу стилінің ерекшеліктері

Андатпа: Қытай тілі-қытай халқының ана тілі және әлемдегі ең көп таралған тілдердің бірі. Ол күнделікті өмір, іскерлік қарым-қатынас, академиялық зерттеулер және мәдени мұра сияқты әртүрлі салаларда қолданылады. Ауызекі қытай тілі-бұл тіл білімінде әрқашан танымал тақырып болған қарым-қатынастың тікелей және достық түрі. Бұл мақаланың мақсаты-ауызекі қытай тілінің лингвистикалық, мәдени және әлеуметтік аспектілерін зерттеу арқылы оның ерекше ерекшеліктерін зерттеу. Онда вербалды емес қарым-қатынас, ауызекі қытай тілінің сыпайы құрылымдары және ауызекі қытай тілінде қолданылатын сөз тіркестері секілді ерекшеліктер талданады.

Түйін сөздер: Қытай ауызекі тілі, ауызекі сөйлеу стилі, сөз тіркестері, мақал-мәтелдер, модальды бөлшектер.

Особенности разговорного стиля китайского языка

Аннотация: Китайский является родным языком китайского народа и одним из самых распространенных языков в мире. Он используется в различных областях, таких как повседневная жизнь, деловые общения, академические исследования и культурное наследие. Разговорный китайский - это прямая и дружественная форма общения, которая всегда была популярной темой для изучения в лингвистике. Цель этой статьи - изучить уникальные особенности разговорного китайского языка, изучив его лингвистические, культурные и социальные аспекты. В нем будут проанализированы такие специфические особенности, как невербальная коммуникация, вежливые структуры разговорного китайского языка и идиоматические выражения, используемые в разговорном китайском языке.

Ключевые слова: китайский разговорный язык, разговорный стиль, идиомы, пословицы, модальные частицы.

The conversational style of the Chinese language is a unique linguistic phenomenon, formed under the influence of centuries of history, rich cultural heritage and the specifics of the socio-economic development of China. As one of the oldest languages in the world, the Chinese language has a complex structure, rich vocabulary and diverse phonetic and intonational characteristics. The conversational style of the Chinese language reflects these features, showing a wide range of linguistic means and techniques.

A key characteristic of the conversational style of the Chinese language is its high contextuality. The importance of non-verbal communication, intonation and gestures in Chinese culture gives special significance to these components in the process of conveying meaning and

emotional coloring. Colloquial speech is full of idiomatic expressions, proverbs and set phrases that require deep cultural understanding for correct interpretation.

An integral feature of the conversational style of the Chinese language is the use of various levels of politeness and respect, which is associated with the social hierarchy and status of the participants in communication. The Chinese language has a complex system of forms of address and respectful constructions that must be taken into account in interpersonal communication.

The conversational style of the Chinese language is also characterized by economy and laconicism of expressions. The preference for brevity and precision of formulations contributes to the capacity and concentration of speech, which is a characteristic feature of Chinese spoken communication.

This article aims to study the main characteristics of the conversational style of the Chinese language, identify specific features and analyze their impact on intercultural communication. Particular attention is paid to both grammatical and lexical aspects, as well as cultural and social factors that determine the specificity of Chinese spoken language.

Conversational style of the Chinese language(spoken language) is a form of language expression based on spoken language, usually used in daily communication and informal occasions. It is characterized by relatively concise grammatical structure, short sentences, easy-to-understand vocabulary, and often contains some colloquial vocabulary and expressions. Compared with written language, spoken language pays more attention to the directness and vividness of expression, and uses a lot of omissions, repetitions, and conjunctions to enhance the effectiveness and naturalness of communication. In conversational style of the Chinese language, intonation and modal particles also play an important role in conveying the speaker's emotions and attitudes. For example, in daily conversations, spoken language will use more modal particles such as "啊", "吧", and "呢" to make the expression closer to life and nature.

The language characteristics of conversational style of the Chinese show obvious simplicity and flexibility in grammar. First, the sentence structure is relatively simple, and short or simple sentences are often used, which makes communication more direct and efficient. For example, the subject or object is often omitted in spoken language, leaving only the core verb and complement. Secondly, as we have mentioned before a large number of modal particles, such as "啊", "吧", "呢", etc., are used in spoken language to enhance the emotion and tone of expression. These modal particles can not only convey the speaker's attitude, but also adjust the rhythm and rhythm of the sentence [1, p.48].

In spoken language, conjunctions are used frequently and diversely, such as "然后"(then), "所以"(so), "但是"(but), etc., to help connect sentences and make the expression more coherent. In addition, the common repetition phenomenon in spoken language is also an important feature. Speakers tend to repeat certain words or sentences to emphasize a point or express strong emotions. For example, “我真的真的很喜欢这本书” which translate like "I really really like this book."

The Chinese spoken language style also shows strong flexibility and casualness, allowing the use of non-standard grammatical structures. For example, the structure of “有些人他不知道”(some people they don't know) is not standard in written language, but it is very common in spoken language. In written language, the subject should be avoided from being repeated, so the structure of "有些人他不知道" is not standard. Standard expressions in written language should remove redundant subjects to make the sentence concise and clear. For example, you can say: “有些人不知道” (some people don't know) or “有些人不了解” (some people don't understand). This can avoid repetition while maintaining the integrity and fluency of the sentence. Written language emphasizes the rigor of grammar and the accuracy of expression, so when writing, you should pay attention to avoiding casualness and redundancy in spoken language to achieve a higher standard of expression.

In terms of grammar, spoken Chinese often simplifies sentence structure and omits unnecessary components to make the expression shorter. For example, when asking "吃饭了吗?"(Have you eaten?), the subject "你"(you) is usually omitted because the dialogue object is clear in the context. Spoken Chinese is also very flexible, and the sentence structure can be flexibly adjusted according to the needs of expression, such as "他昨天去上海了" and "“昨天他去上海了"(he went to Shanghai yesterday) are both correct expressions [2, p.75].

In terms of vocabulary, spoken Chinese uses many oral words to make communication more natural. For example, "赶紧的" means to act as soon as possible. In addition, abbreviations are often used in spoken language, such as "空调" instead of "空调器" to simplify the expression. This abbreviation not only saves time, but also makes communication more efficient. Dialect vocabulary is also common in spoken language. The spoken language of different regions contains unique dialect vocabulary, reflecting the diversity of regional and cultural backgrounds, such as the "儿化音" common in Beijing spoken language. Erhua is a common phonetic phenomenon in Chinese, especially in northern dialects. It refers to adding the "er" sound at the end of certain words or syllables to make the pronunciation more vivid and colloquial. Erhua is not only common in daily spoken language, but also used in some literary works to describe the spoken style of characters. The following are some common examples of Erhua:

花儿 (huār) - 花
玩儿 (wánr) - 玩
车儿 (chēr) - 车
书包儿 (shūbāor) - 书包
帽儿 (màoer) - 帽子
路儿 (lùr) - 路
点儿 (diǎnr) - 点
门儿 (ménr) - 门
手绢儿 (shǒujuànr) - 手绢
事儿 (shìr) - 事

Erhua can add a sense of intimacy and local flavor to spoken language. For example, in Beijing dialect, erhua is very common, and many words are added with "er" sound, making the language sound more casual and natural. Erhua is not only a change in pronunciation, but sometimes it also affects the meaning of words. For example, "画" originally means painting, but "画儿" not only refers to painting, but can also refer to pictures or paintings in general.

Also, in the conversational style of the Chinese language there is such a feature as idioms, they are very often used in everyday life, without them it is impossible to imagine the spoken Chinese language. The idiom in Chinese is called 熟语, which means idiomatic phrases, it is actually a general name for idiomatic phrases, and so it includes idioms(成语), proverbs(谚语), two-part allegorical saying(歇后语) and idiom(惯用语).

Idioms(成语) - are fixed words in Chinese vocabulary. Idioms are said by everyone, and they are formed in language, so they are idioms. Idioms are mostly four characters, but there are also three, five or even seven characters.

Idioms are a major feature of Chinese traditional culture. They have a fixed structure and a fixed saying, which expresses a certain meaning. They are used as a whole in a sentence, and they bear the components of subject, object, attributive, etc. A large part of idioms have been passed down from ancient times, and they represent a story or allusion. Some idioms are just miniature sentences. Idioms are also a kind of ready-made words, similar to idioms(惯用语) and proverbs(谚语), but also slightly different. As we have mentioned before a large part of idioms

came from ancient times and they represent a certain story, and now we give an example to prove this statement:

盲人摸象(Blind people touching an elephant)- The blind man and the elephant is an ancient fable used to illustrate the limitations of one-sided understanding of things. The story tells of a wise king who ordered his soldiers to bring a large elephant and invite some blind people. As soon as the blind people arrived, the king asked them to touch the elephant without telling them that it was an elephant, the blind people touched the elephant from different sides. And each blind man thought that these were different things, one touched the elephant's tail and thought that it was a rope, another touched the body and thought that it was a wall, etc. And they began to argue among themselves, and the wise man, showing them as an example, said that "If you understand something only from one side or only partially, it is easy to draw wrong conclusions." And so this phrase "Blind people touching an elephant" has since begun to be used as an idiom that means a metaphor for one-sided understanding and subjective judgment about things, emphasizing the importance of a comprehensive understanding of things. Example, when describing a team's different views on a complex project: “我们不能盲人摸象，只看到自己负责的部分，要互相沟通，全面了解整个项目” ("We can't just look at the part we are responsible for, we need to communicate with each other and have a comprehensive understanding of the entire project."). This is just one example, many such idioms are used in real life [3, p.114].

Proverbs (谚语). A proverb is a Chinese word, pronounced yàn yǔ. Proverbs are an important part of the Chinese language. They refer to short, concise phrases that are widely circulated among the people. Most proverbs reflect the practical experience of the working people in life and are generally passed down orally. They are mostly short, easy-to-understand sentences or rhymes in spoken language.

Proverbs are ready-made words that people often use in their daily lives. Proverbs are similar to idioms, but they are more colloquial, easy to understand, and generally express a complete meaning. In terms of form, they are almost all one or two short sentences. The content of proverbs covers a wide range. Some are agricultural proverbs, such as “清明前后，栽瓜种豆” (Plant melons and beans around the Qingming Festival); some are proverbs about facts, such as “种瓜得瓜，种豆得豆” (You reap what you sow); some are proverbs about common sense in all aspects of life, such as “谦虚使人进步，骄傲使人落后” (Humility makes people progress, and pride makes people fall behind), “饭后百步走，活到九十九” (Take a hundred steps after a meal and you will live to be ninety-nine). There are many categories and they are countless.

Proverbs, like idioms, are part of the Chinese language as a whole and can increase the vividness and liveliness of the language. But proverbs and famous sayings are different. Proverbs are the life and practical experience of the working people, while famous sayings are what celebrities say.

Examples:

“早起的鸟儿有虫吃” (The early bird catches the worm) - People who get up early can seize more opportunities. “你应该早点儿起床，记住，早起的鸟儿有虫吃” - "You should get up earlier, remember, the early bird catches the worm."

“百闻不如一见” (Seeing is believing) - no matter how much you hear, it's better to see it with your own eyes. “你说这个地方多美多好，但百闻不如一见，我得亲自去看看。” - "You said how beautiful and nice this place is, but seeing is believing. I have to go and see it myself."

Two-part allegorical saying(歇后语) is a special language form of Chinese. It is a special language form created by the masses in their daily life. It is a short, funny and vivid sentence Two-part allegorical saying consists of two parts: the first part acts as an "introduction", like a riddle, and the second part acts as a "backlining", like the answer, which is very natural and appropriate. In a certain language environment, usually the first half is said, and the second half

is "rested", and its original meaning can be understood and guessed, so it is called two-part allegorical saying. Chinese character civilization has a long history. The precipitation, tempering and condensation of historical vicissitudes have formed a wonderful Chinese language art. Among them, Two-part allegorical saying has its unique expressiveness. It gives people deep thought and enlightenment, and has been passed down through the ages. It reflects the unique customs and traditions and national culture of the Chinese nation, tastes life, understands philosophy, and improves wisdom. Two-part allegorical saying generally has a profound meaning, and a short sentence condenses a lot of wisdom [4, p.41].

Examples:

“竹篮打水一场空” (Drawing water with a bamboo basket - a waste) - a metaphor for futile efforts. “他这次投资失败了，真是竹篮打水一场空。” - "His investment failed this time. It was really a waste."

“泥菩萨过江——自身难保” (Clay Buddha crossing the river - unable to save himself) - a metaphor for being unable to save himself and unable to help others. “他现在已经是在泥菩萨过江——自身难保，别再去找他帮忙了。” - "He is now in a difficult situation - he can't save himself, don't go to him for help."

Idiom(惯用语) are a kind of fixed phrases that are commonly used. They have a fixed format of three syllables, a relatively flexible structure and a strong rhetorical color. They obtain rhetorical meaning through metaphors and other methods. Sometimes they are used. When we use idioms, we should pay attention to distinguishing its meaning and clarifying its emotional color.

It generally has eight characteristics:

1. People are generally familiar with it and it is more popular.
2. Idioms are generally used in spoken language, and they are natural, concise, vivid and interesting.
3. Idioms are relatively short.
4. Idioms are a fixed phrase, such as “吃大锅饭”(eating from a big pot), “半瓶子醋”(half a bottle of vinegar), “背黑锅” (taking the blame), “穿小鞋”(wearing small shoes), etc.
5. Idioms are created orally by the people in their long-term labor life, and their meanings are concise and accurate.
6. Idioms are lively and vivid, and are often used to metaphorically describe a thing or behavior, which is equivalent to a word or phrase. Its meaning cannot be simply inferred from the literal meaning.
7. Although idioms are a relatively fixed phrase, they are less stereotyped than idioms(成语).
8. Idioms have simple meanings and strong colloquial flavor.

Examples:

“打退堂鼓” (back out) - a metaphor for quitting or giving up halfway. “这件事才刚开始，别急着打退堂鼓” - "This matter has just begun, don't be in a hurry to back off."

“七七八八” - is usually used to describe the fragmentary, complicated, or nearly completed but not yet completely completed state of things or objects. “房间我已经收拾得七七八八了，只差最后整理一下桌子。” - "I have tidied the room, and the only thing left is to tidy up the table."

"七七八八" is used frequently in daily spoken language to express that things or tasks have been roughly completed, but some finishing work is still needed [5, p.12].

All of the above is used to diversify colloquial speech, those people who do not live in China, but are interested in the language can notice such features as idioms when watching various video blogs, TV series, even on the social page of celebrities.

The conversational style of the Chinese language presents a fascinating interplay of linguistic, cultural, and social elements. Its rich vocabulary, idiomatic expressions, and diverse phonetic characteristics form a unique communication system that reflects China's historical and cultural legacy. High contextuality, non-verbal cues, and various politeness levels define the intricacies of Chinese spoken language, making it essential to understand these aspects for accurate and meaningful communication.

The economy and brevity of expressions in spoken Chinese, along with the flexibility and simplicity in grammar, underscore the directness and efficiency prized in everyday interactions. Modal particles and intonation add layers of emotion and attitude, while the frequent use of idioms, proverbs, and two-part allegorical sayings enriches the language with vividness and depth.

This article has examined the primary features of Chinese conversational style, highlighting the interplay between grammatical and lexical aspects and the cultural and social factors shaping spoken communication. Recognizing these characteristics not only aids in understanding the language better but also enhances intercultural communication, bridging gaps and fostering connections in our increasingly globalized world.

The unique elements of Chinese conversational style, from the use of idioms to the role of non-standard grammatical structures, reveal the language's adaptability and dynamic nature. As learners and enthusiasts of the Chinese language continue to engage with its conversational style, they uncover a deeper appreciation for its complexity and beauty, contributing to more effective and authentic communication in Chinese.

References:

1. 郑伟. 现代汉语口语体风格研究// 语言科学. – 2019: 45-52.
2. 史秀菊. 汉语口语体的语用功能// 汉语学习. – 2020 (03): 72-79
3. 陈满华. 口语体与文学创作// 文学评论. – 2017 (02):112-118
4. 邵敬敏. 口语体风格与社会变迁// 社会发展研究. – 2021: 39-43
5. 徐杰. 口语体在新闻报道中的应用// 新闻与传播研究. – 2018: 9-16

ИРАНДЫҚТАРДЫҢ СӨЙЛЕУ ЭТИКЕТІНДЕГІ ТААРОФТЫҢ РӨЛІ

Садықова Роза Каримовна
ассисент профессор, ф.ғ.к.

АЛТ университеті, Қазақстан, Алматы
roza.sadikova@mail.ru

Түйіндеме. Мақала ирандықтардың қазіргі сөйлеу этикетіндегі кеңінен қолданылатын *таароф* жайында айтылады. Бұл – Иран мәдениетінде сыпайылық әдебінің бір түрі ретінде белгілі. Мәдениетаралық қарым-қатынас теориясы мен практикасы үшін таарофты барынша кеңінен зерттеу үлкен маңызға ие. Сол себепті мақалада таароф жайында ғалымдардың теориялық зерттеулеріне талдау жасалынады, сыпайылық теориясының негізгі постулаттары және парсы мәдениетіндегі сөйлеу этикетінің ұлттық ерекшеліктерінің мәселелері қарастырылады және соңында ирандықтардың күнделікті шынайы қарым-қатынаста қолданатын таарофтың лингвистикалық сипаты талданады.

Мақаланың мақсаты – ирандықтардың сөйлеу этикетіндегі таарофқа талдау жасау. Осыған орай, адресант пен адресат арасындағы қарым-қатынастың сыпайылық формада пайдалану ережелерін және иран халықтары арасындағы сөйлеу этикетіндегі *таарофтың* қолдану аясын лингвомәдениеттанымдық, салт-дәстүр тұрғысынан зерттеу. Мақаладағы мәселелерді зерттеу әдіснамасы лингвистика, әлеуметтану және прагмалингвистика салаларымен тығыз байланысты. Зерттеу барысында ирандықтардың сөйлеу этикетіне орай талдау, сипаттау, эмпирикалық және әлеуметтік ғылыми-зерттеу әдістері пайдаланылады.

Ғалымдардың зерттеулері көрсеткендей, адамдардың бір-бірімен қарым-қатынас жасауы сол мекендегі қалыптасқан ұлттық менталитет пен өзіндік заңдарына, ережелер мен қағидаттарына негізделуі тиіс. Өйткені сол ортада өмір сүретін адамдар қоғамның дамуына сай өркендеп, жетілетіні рас. Кез келген адам немесе тіл үйренуші сол